

VERS L'ABSOLUT

L'Avenç publica els textos d'un simposi internacional dedicat a l'obra de Joan Vinyoli, un poeta de la postguerra, plenament conscient de la seva època. Sense ser cap teòric, va saber forjar des d'una relació íntima amb altres poetes tota una visió del món.

SIMONA ŠKRABEC

El postsimbolisme i el postmodernisme, la postguerra i la postveritat ens confronten amb un prefix ambigu i esmunyedís que no sabem ben bé com atrapar. Aquesta sensació tan típica del nostre temps d'haver arribat després, significa una desconexió o un nou inici? O bé una ininterrompuda continuïtat on només cal fixar-se en els matisos d'una transició suau, sense sotrats? Si utilitzem el marcador «post» amb tanta freqüència, i en contextos tan estranyament incompatibles, és perquè, tanmateix, no podem esborrar una única evidència fora de dubte: el món d'abans no ens és inaccessible.

Entre 1914 i 1945 Europa, simplement, es va trencar. Les guerres i les revolucions van sacsejar cada racó del continent fins als Urals. Les idees van demostrar el seu potencial mortífer fins a les últimes conseqüències. Però també, i aquesta no és una qüestió menor, aquest període convuls va coincidir amb el final definitiu de la societat agrària tradicional. El món autosuficient, tancat i segur que havia existit, ja no hi és. La segona meitat del segle XX ha estat marcada per aquesta punyent consciència d'un món perdut, d'una absència irreparable.

«La lectura de l'obra de Joan Vinyoli demana contextos» apunta de manera programàtica a l'inici del seu estudi Eberhard Geisler. I aquesta és exactament la qüestió. Vinyoli és un poeta de la postguerra, plenament conscient de l'ensulsiada definitiva. Escriu després de la catàstrofe, envoltat de proves irrefutables que els idearis d'aquell món d'abans devien contenir errors tan substancials que l'edifici sencer es va col·lapsar. Tenia raons suficients com per dubtar de la solidesa dels fonaments mateixos del món, de la societat, de la llar, de totes les seguretats. És a dir, que la seva escriptura està impulsada per la recerca més pre-

gona de totes. Aquest poeta no es lamenta per les condicions de la seva fràgil i efímera existència personal, sinó que vol poder copsar la totalitat de la condició humana.

Vinyoli no és un pensador sistemàtic, s'apropiava de reflexions d'altri d'una manera interessada i deliberadament fragmentària, espigolava aquí i allà i n'aprofitava només allò que li feia servei. Però contrastar els poemes amb fragments de lectures ocasionals de filòsofs i de divulgadors d'idees estètiques, no ens il·lumina gaire els seus versos. D'aquestes comparacions només en podem extreure una difusa

Vinyoli no és un pensador sistemàtic, s'apropiava de reflexions d'altri d'una manera interessada, espigolava aquí i allà i n'aprofitava només allò que li feia servei. Però contrastar els poemes amb fragments de lectures ocasionals no ens il·lumina gaire els seus versos.

consciència que estem davant d'un poeta extremament sensible i rar, que no encaixa enlloc. Aquest trencaclosques no encaixa del tot i el procediment només permet descobrir coincidències casuals, insuficients per obtenir accés a l'interior d'uns poemes senzills en aparença, però carregats amb una energia que vibra sota la superfície dels mots.

En aquest sentit és molt més fructífera la proposta d'aquells estudiosos que emprenen el camí cap a l'interior del món poètic de Vinyoli directament des de la poesia. Vinyoli potser va llegir poca teoria, però no li va pas caldre. Va llegir poesia amb una atenció extrema i va saber forjar des d'aquesta relació íntima amb altres poetes tot un sistema de pensament, tota una visió del món. «La coherència del seu pensament fa forta la seva veu», apunta Geisler en to solemne al final de la seva anàlisi. És cert, allò que fa Vinyoli un poeta tan excepcional no és només la coherència interna de la seva obra, sinó la precisió amb la qual va saber definir el seu temps, marcat per l'absència, per tot allò perdut, per tot allò irrecuperable. Gràcies a les seves indagacions entorn de la poesia de Rilke, Vinyoli va saber escriure des de la solitud de l'home que sap que Déu s'ha retractat i se'ns ha fet definitivament inabastable. I alhora, el nostre poeta va saber transformar aquest buit gèlid i desconcertant en un afany de superació, en inquietud creativa, en responsabilitat envers els altres, en desig conscient d'autonomia.

¿Què significa, doncs, la idea de l'absolut, aquesta anhelada llibertat sense lligams a la que tendeixen els poetes amb la seva set insadollable d'abastar-ho tot? Hölderlin, com bé demostra Tobias Christ, va ser un poeta que cantava sobre l'equilibri precari de totes les nostres seguretats. Hölderlin avisava no només que allò humà està circumdat pel món aòrgic i indomable de la natura, sinó també que dins de l'home hi ha el germen de la follia, la tendència a l'excés, la incapacitat d'aturar-se quan el desig de transformació de l'entorn es converteix en pura destrucció.

Al segle XXI ja no és lícit llegir l'obcecació amb l'absolut només com «aquell anhel profund, inexplicable que